№ 170. Środa 24. Lipca 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Reskrypt Namiestnictwa do Fiumy.)

Jan Martini, prezes magistratu miasta Fiumy, zwołał dnia 17. b. m. radę municypalną na nadzwyczajne posiedzenie, na którem udzielił następujące rozporządzenie namiestnictwa:

„Król. rada namiestnictwa królestw Dalmacyi, Kroacyi i Slawonii. Do gminy wolnego miasta i powiatu Fiume. Jak się pokazuje z wysokiego rozporządzenia dykasteryum nadwornego z dnia 4. lipca b. r. Jego c. k. Apost. Mość otrzymał wiadomość, że reprezentanci wolnego miasta i powiatu Fiumy, zatwierdzili na kongregacyach z dnia 12. i 16. marca b. r. uchwały, które są dowodem zapoznania prawnie istniejących władz krajowych i oporu przeciwko nim. Jego cesarska Mość dowiedział się nadto, że Fiuma była niedawno widownią rozruchów, które nie będąc powstrzymane dowodzą, że miejska władza municypalna nie dopełniła swoich powinności. Z tej przyczyny Jego ces. Mość najwyższem postanowieniem z dnia 3go b. m. polecił najłaskawiej Janowi Daubachy Dolic radzcy namiestnictwa mianowanemu komisarzem królewskim, aby dokładnie i sumiennie rozpoznał bezprawia, które się wydarzyły, jako też aby poczynił wszystko, co według okoliczności uzna jako potrzebne do utrzymania praw i uszanowania władz publicznych, z której to przyczyny rzeczony komisarz stosowne instrukcye i potrzebne pełnomocnictwo otrzymuje.

Uwiadamiając gminę wolnego miasta i powiatu Fiumy o tym najwyższym rozkazie, zaleca się jej surowo rzeczonemu królewskiemu komisarzowi okazywać należne uszanowanie i uległość, jako też wspierać jego działania wielekroć tego zażąda. Agram, dnia 12. lipca 1861. Sokcevic Ban."

Ameryka.

(Utarczki wojsk amerykańskich. — Stan rzeczy w Mexyku.)

Nowy Jork, 30. czerwca. Skoncentrowane pod Hagerstown i Williamsport wojska federacyjne ruszyły wczoraj zrana, pod rozkazami jenerała Paterson na Potomac do Wirginii. Wojska federacyjne natarły na rokoszan liczących 4 pułki piechoty, jeden pułk kawaleryi i 4 działa, i odparły ich po krwawej walce. Strata rokoszan ma być bardzo znaczna, zaś wojska federacyjne utraciły tylko dwóch poległych i kilku rannych. Prócz tego wpadły w ręce wojsk federacyjnych wielkie zasoby przyborów obozowych i polowych.

Rząd w Washingtonie miał otrzymać pewną wiadomość, że rokoszanie ustąpili od oblężenia fortu Pikens.

— Wybór jenerała Juarez prezydentem republiki jest prawie zapewniony, gdyż na kongresie wotowało za nim przeszło 5000, a za Ortega tylko około 1650 głosów, a niektóre jeszcze zaległe ciała wyborcze sprzyjają także Juarezowi. Kraj pragnie spokojności, i objawia się żądanie poruczyć nowemu prezydentowi dyktaturę, ażeby zabiegom stronniczym położył koniec i zaprowadził porządek. Ciągle jeszcze trwają rozbójnicze najazdy band klerykalnych pod rozkazami srogiego Marqueza, mającego pod bronią przeszło 2000 ludzi, którzy z kontrybucyi i łupieży się utrzymują, i oddziałami aż pod stolicę się zbliżają. Przeciw niemu walczą jenerałowie Artinaga i Antillon, a kongres na tę expedycyę przyzwolił 1 milion. Jak potrzebną większa sprężystość, dowodzi smutny przypadek, który niedawno wydarzył się podobnież w pobliżu stolicy. Banda, którą dowodzi Negretti, napadła i pobiła pod Monte San Juan 200 żołnierzów rządowych. Ujętych w niewolę dziesięciu oficerów kazał Negretti popowieszać. Te bandy chronią się potem w kryjówki górskie. Z zemsty za poniesioną klęskę, chciał Marquez zająć stanowisko w Queràtaro, lecz został ztamtąd wyparty. Juarez wyprawił ponownie jenerała Berriozabal w 1500 ludzi, ażeby zburzyć te kryjówki.

Portugalia.

(Uznanie królestwa włoskiego.)

Okólnik rządu portugalskiego względem uznania „Króla Włoch" zasługuje na uwagę. Portugalia uznaje tytuł „Króla Włoch". Jeżeli powiada okólnik, przyznaje Jego król. Mość tytuł Króla Włoch Wiktorowi Emanuelowi, nie wypływa ztąd, by Portugalia zrzekała się prawa udziału w kongresie lub konferencyi, któraby się zajęła organizacyą nowego królestwa. Jest to więc podobne zastrzeżenie, jak ze strony Francyi, tylko w wyraźniejszej formie, gdyż Portugalia, jak się pokazuje z urzędowego jej oświadczenia, nie uznała teraźniejszych granic Włoch.

Hiszpania.

(Sprawa powstania w Loja.)

Madryt, 11go lipca. Szczęśliwie przytłumione powstanie w Loja stało się przyczyną, że minister sprawiedliwości i minister spraw wewnętrznych zwrócili umyślnym okólnikiem uwagę władz sobie podległych na sposób unikania na przyszłość podobnych wypadków. Okólnik ministra sprawiedliwości lubo surowszy, ale więcej umiarkowany, mniej ośmiela publiczne organa rozmaitych stronnictw politycznych wydawać swoję o nim opinię, jak późniejszy okólnik ministra spraw wewnętrznych pana Posada Herrera.

Anglia.

(Wybory w Kanadzie.)

Londyn, 18. lipca. Wybory w Montreale i Toronto wypadły po stronie ministerstwa. Great Eastern zawinął dnia 6go b. m. do Kwebeku.

(Rozprawy parlamentu z dnia 16. lipca.)

W izbie niższej mr. Duncombe proponuje przedłożyć Królowej adres względem mianowania konzula w Peszcie. Lord J. Russel utrzymywał wprawdzie dawniej, że nie ma potrzeby zakładać tam konzulatu, lecz trudno bronić dziś tego mniemania. Peszt i Buda mają teraz 300.000 mieszkańców, zważywszy więc znaczny miast tych obrót handlowy, przyzna każdy, że nie mniej pożądanem jest założenie tam konzulatu angielskiego, jak na Jawie, lub innych małych powiatach Turcyi azyatyckiej. W każdym razie może izbę zapewnić, że stawia ten wniosek na żądanie wielu mieszkańców Pesztu i wielu zamieszkałych tam Anglików, którzy się poświęcają handlowi. W końcu nadmienia jeszcze mowca o pogłosce, której już lord Palmerston zaprzeczył, że poseł angielski w Wiedniu odradzał Cesarzowi przyjęcie adresu sejmu węgierskiego; pogłosce tej uwierzono w Paryżu i Turynie, a w Wiedniu nikt jej, jak mówi, nie zaprzeczył.

Lord J. Russell oświadcza, że rząd angielski niczem nie przeszkadzał przyjęciu adresu węgierskiego. Gdyby do wręczenia Najjaśniejszej Pani otrzymał adres, w którym ona byłaby nie jako Królowa, lecz jako dostojna i przemozna pani zagadniona, w takim razie nie naradzałby się z posłem zagranicznego mocarstwa, czy go przyjąć, czy nie. Rozstrzyga wyłącznie minister tego monarchy, do którego adres zmierza. Co do wniosku pana Duncombe nadmienia w krótkości, że dotąd nikt mu nie mówił o potrzebie założyć w Peszcie konzulat. Może z czasem okaże się tego potrzeba, lecz obecne stosunki nie pozwalają o tem myśleć.

W skutek tego chociaż mr. Hadfield popiera wniosek pana Duncombe, on go odwołuje, a mr. Layard czyni tylko uwagę, że wnioskodawca, jego szanowny przyjaciel zdaje się mylnie sądzić, jakoby mianowanie konzula w Peszcie zależało głównie od lorda J. Russell. Najprzód trzebaby postarać się o pozwolenie rządu austryackiego.

Następuje głośna dyskusya nad kontraktem irlandzko-amerykańskim względem żeglugi parowej. W tej dyskusyi głównie przemawiał pan Lever i Roebuck.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Wykaz banku.)

Paryż, 18. lipca. *Monitor* donosi, że Cesarz doznaje doskonałych skutków wód w Vichy. Wczoraj była w Fontainebleau rada ministrów pod prezydencyą Cesarzowej.

— *Monitor* ogłosił dekret cesarski, według którego posiedzenia radzców jeneralnych otwarte będą dnia 26. sierpnia, i trwać mają najdłużej do 9. września. Inny dekret cesarski ogłasza roboty około portu w Dunkierce jako rzecz publicznego dobra, i otwiera na nie kredyt 15 milionów.

— Wkrótce ma ogłosić Monitor dekret względem organizacyi pływających warsztatów w portach francuskich.

— Najnowszy miesięczny wykaz banku Francyi okazuje pomnożenie stanu portefeuillu o 45,333.000 fr., banknotów w obiegu o 17,666.000 fr., bieżących rachunków z osobami prywatnemi o 14,666.000 fr., a zaliczek na papiery pieniężne o 5,500.000 fr., zaś zmniejszenie zasobu gotówki o 29,800.000 fr., a bieżących rachunków skarbu państwa o 3,166.000 fr.

Belgia.

(Rozruchy robotników zagodzone.)

Bruxela, 11. lipca. Rozruchy w Borinage zostały usunięte; właściciele kopalni odwołali regulamin, który był przyczyną tych rozruchów, a według ostatnich wiadomości rozpoczęto już znowu w różnych kopalniach robotę. Pomyślny ten wypadek zawdzięczają głównie według *Kölner Zeitung* pojednawczemu wpływowi pana Rogier, który natychmiast udał się na widownię ruchu, i dopiero dzisiaj stanął tutaj z powrotem.

Włochy.

(Sprawy neapolitańskie. — Przyjęcie p. Fleury. — Wiadomości bieżące. — Zamknięcie sesyi tegorocznych. — Stan wewnętrzny w Neapolitańskiem.)

Sardynia. *Gazzeta ufficiale del regno* z 16. lipca donosi, że Król przyjął dnia 14. lipca dymisyę hrabi Martino i że Cialdini mianowany jest namiestnikiem Króla Wiktora Emanuela. Hrabia Ponza di San Martino jest co godzina spodziewany w Turynie. Jeszcze dnia 13. był telegraficzną depeszą wezwany pozostawać na swojem stanowisku; przyrzeczono mu także, że będą zatrzymane dykasterya, osobne oddziały ministeryalne pod dyrektorami administracyi. *Perseveranza* z 16. lipca pisze z Turynu z 15. b. m.: Cialdini otrzymał wczoraj telegrafem oznajmienie o mianowaniu swem jenerał-namiestnikiem. Funkcya ta ma być tylko prowizoryczną i ustaje, jak tylko w Neapolu publiczne bezpieczeństwo przywrócone zostanie. Cialdini zamyśla zmobilizować kilka batalionów gwardyi narodowej. Rząd przeznacza na to 500.000 lirów. *Italie* nadmienia, że cały świat przekonany jest o potrzebie przywrócenia spokoju na południu. Nad ustąpieniem hrabi Ponza di San Martino można ubolewać; lecz w żaden sposób wypadek ten nie zmieni postępowania rządu.

— Dziennik *Italia* donosi pod dniem 17. b. m., że Król przyjmował tegoż dnia jenerała Fleury na uroczystem posłuchaniu. Jenerałowi towarzyszył p. Verdieres. Posłuchanie trwało półtora godziny. Jenerał Fleury miał na sobie wielki krzyż orderu św. Maurycego i Łazarza. Dnia 18. był dworski obiad na 80 osób.

— Nadzwyczajny poseł Króla szwedzkiego oczekiwany w Turynie dn. 19. b. m.

— Na posiedzeniu senatu w Turynie dn. 17. b. m. oświadczył Ricasoli w odpowiedzi swej p. Giulini, że w namiestnictwie neapolitańskiem zajdą pewne zmiany. Ricasoli oświadczył, że we wszystkich powziętych w tym względzie postanowieniach ministerstwo zachowało zupełną jednomyślność; że jenerał Cialdini nie ma żadnych wyjątkowych pełnomocnictw, i że stanowisko jego jest zupełnie takie same jak jenerała Rovere w Sycylii.

— Podróż Króla Wiktora Emanuela do Neapolu, jest jak się zdaje stanowczo postanowioną; lecz nieoznaczony jeszcze dzień wyjazdu. Cesarz Napoleon miał ku temu nakłonić Wiktora Emanuela własnoręcznym listem, podając podróż tę za najpewniejszy środek przywrócić jak najrychlej spokój w tych prowincyach. Tymczasem obiegają pogłoski o zmianie ministerstwa. *Perseveranza* z dn. 17. b. m. zbija jednak pogłoskę, jakoby istniał spisek w zamiarze obalić Ricasolego i zastąpić go Minghettim.

— Dnia 13. lipca skończyły się posiedzenia izb w Turynie. Deputowani odjeżdżają do domów. Farini odjeżdża do swej willi w Saluggia, Pepoli do Bononii, Depretis do Stradelli, Ratazzi, jak się zdaje cierpiący, udaje się do kąpiel do Valdiero. Tylko ministrowie zostają. Izby uchwaliły w tej sesyi 83 projektów do praw. Ostatniego dnia nawet zajmowano się bardzo ważną sprawą. Izba zezwoliła na budowę wielkiego arsenału dla floty pod La Spezzia. Wielki ten zamiar Cavoura ma być dokonany w sześciu latach. Na budowę samego portu, nie licząc w to innych robót, jakoto budowy koszar i magazynów, uchwalono 36 milionów. Depretis zamieścił w projekcie ustawy warunek obowiązujący ministra marynarki składać rocznie dokładny, szczegółowy wykaz poczynionych wydatków.

Neapol. Neapolitański korespondent *Timesa* maluje w korespondencyi z 7. b. m. położenie kraju i jego ducha. Jak zawsze tak i tą razą nie tai swej nienawiści i rozjątrzenia przeciw Burbonom i ich zwolennikom; wyjawia intrygi wszelkiego rodzaju, jakiemi członkowie kontrrewolucyi plany swoje przywodzą do skutku, dlatego też według jego doniesienia, „że większa część ludności trzyma stronę Burbonów; że nawet członkowie municypalności stolicy są znanymi stronnikami Burbonów, ze duch reakcyi jeszcze wybitniej okazuje się w municypalnościach powiatów wiejskich, jakoteż że naczelnicy prowincyi i municypiów, wcale nie są tacy jakby należało, że liczne mają w ręku środki tamować działanie rządu i stawiać go w przykrem położeniu:

O gwardyach narodowych pisze zaś:

„Od nich wymaga rząd mianowicie, by utrzymały publiczny porządek. Jeden z gubernatorów prowincyi powiedział mi, „nie mogą powstrzymać i nie powstrzymają zbiegłych żołnierzy. Wielu gwardzistów jest spokrewnionych z żołnierzami, wielu podziela ich przekonanie, ci na nic się nie przydadzą.“ Tu winienem dodać jeszcze, że nawet ci gwardziści nie zdolni są działać, którzy myślą liberalnie, a to dla braku karności i z bojaźni zemsty.“

Korespondent wspomina o licznych aresztacyach politycznych przedsięwziętych ostatniemi czasy: w Castello dell'novo siedzi od niedawna 85 osób; dalej opowiada o krwawych, często śmiercią kończących się utarczkach na ulicach Neapolu, o komecie zaś pisze, że świeci prawie tak jasno jak księżyc.

Niemce.

(Stosunki Prus z Ameryką. — Oświadczenie poselstwa amerykańskiego. Przejazd Króla greckiego. — Uchwały zgromadzenia związkowego.)

Berlin. *Preussischer Staatsanzeiger* zawiera notę pana Schleinitz do pruskiego posła w Washingtonie, pana Gerolt. Wspomniona nota wyraża sympatye Prus dla Ameryki północnej, równie jak ubolewanie nad zakłóceniem wewnętrznej zgody. Co do wątpliwości względem postępowania z okrętami neutralnemi ma się poseł porozumieć z tamtejszym sekretarzem stanu. Następnie pragnie przystąpienia do deklaracyi paryskiej a przynajmniej obowiązującego oświadczenia, że zasady jej podczas wojny będą wykonywane.

— Co do doniesień nowojorskiego dziennika względem przyjmowania obcych oficerów do armii Stanów zjednoczonych, oświadcza tutejsze poselstwo Ameryki północnej, że nie jest upoważnione przyjmować żadnych propozycyi w tym względzie, lecz owszem ma urzędowe polecenie z Washingtonu, odmawiać wszelkim podobnym oświadczeniom.

Rasztadt, 18. lipca. Dziś zrana o godzinie 10. przejeżdżał przez nasze miasto Król grecki Otto. Pęknięcie szprychy u koła zmusiło dostojnego gościa zabawić całą godzinę u nas. Jego król. Mość przechadzał się przez ten czas po mieście, a o godzinie 11stej wyruszył w dalszą podróż do Gastein.

Frankfurt, 18. lipca. Zgromadzenie związkowe uchwaliło na dzisiejszem posiedzeniu na wniosek posła prezydyalnego, złożyć Jego Mości Królowi pruskiemu gratulacyę dla szczęśliwego ocalenia od zamachu. Potem powzięto uchwałę względem zaprowadzenia jednakowej miary i wagi w Niemczech.

Szwecya.

(Poselstwo tunetańskie.)

Sztokholm, 12. lipca. Wczoraj przybyło tu poselstwo tunetańskie na paropływie „Nordstjernan“; jest bardzo liczne, a z niem także piętnastoletni książę tunetański Mohamed. Naczelnikowi poselstwa jenerałowi Khérédin przydany jest pod rozkazy jako adjutant kapitan-porucznik marynarki Rudebeck.

Rosya.

(Popisy wojskowe. — Nowa cerkiew w Moskwie. — Wiadomości bieżące. — Stosunki włościańskie. — Budowa okrętów. — Ułaskawienie. — Rocznica tysiącletnia Rosyi. — Stosunki z Chinami.)

Petersburg, 11. lipca. W obozie pod Krasnoje odbywają się teraz, jak co roku o tej samej porze, popisy wojskowe, a Cesarz znajduje się na nich prawie codziennie, był także obecny przy wstąpieniu w randze oficerów do armii uczniów z różnych instytutów kadeckich; jestto festyn wojskowy, który zawsze wielki udział w Petersburgu obudza.

— Mówią od kilku dni, że odjazd Ich Mość Cesarstwa do Krymu nastąpi jeszcze przed zamknięciem popisów obozowych pod Krasnoje, by ile możności korzystać jeszcze z pięknej pory roku. Słychać także o podróży ministra finansów Kniazewicza do Niżnego Nowogrodu, zkąd dochodzą zażalenia na pozwolony przywóz herbaty do portów morza bałtyckiego i w ogóle przez granicę zachodnią, co na handel skoncentrowany potąd w Niżnym Nowogrodzie tak wielkie wywarło skutki, że minister sam chce się o tem przekonać.

— *Gazeta senacka* ogłasza cesarski dekret, który upoważnia ministra finansów pomnożyć drobną monetę srebrną o sześć milionów a monetę miedzianą o 3 miliony rubli. — Niektórzy gubernatorowie oznajmili ministrowi spraw wewnętrznych, że nadesłano do nich dary, z których ma być zbudowana nowa cerkiew, poświęcona świętemu Alexandrowi Newskiemu. Cesarz potwierdził ten zamysł i dla wykonania go kazał mianować komisyę pod prezydencyą arcybiskupa moskiewskiego. Kościół ten ma być pomnikiem wdzięczności za dzieło emancypacyi włościan.

— Najnowsze doniesienia z Petersburga potwierdzają, że rozruchy włościańskie w guberniach można uważać za uspokojone. Tylko w guberni Włodzimierskiej, w obwodzie Mełenkowskim, w guberni Jarosławskiej, w obwodach Rostowskim i Rybińskim, jakoteż w guberniach Witebskiej i Mińskiej burzono się jeszcze cokolwiek, lecz były to rozruchy mało znaczące, a potrzebnych środków chwycono się natychmiast. Z wielu guberni nadeszły teraz wiadomości, które jednogłośnie potwierdzają, że zaprowadzenie administracyi gminnej, i instalacya sędziów pokoju najwięcej pomogły uspokoić zaburzenia i zapobiedz nowym rozruchom, a to, usuwając nieporozumienia pomiędzy chłopami i ich dawnymi panami. Sędziowie pokoju wszędzie już zaczęli swoje urzędowanie; administracya gminna urządza się powoli, w niektórych miejscach już zupełnie zorganizowana. Aby emancypacyę przyspieszyć, potrzebne pomiary szybko się odbywają; Cesarz pozwolił oficerom wszelkiej broni dawać urlopy, jeźli chcą zatrudnić się przy tych robotach.

— Zmniejszono liczbę egzemplarzy książek i gazet, które dotąd składać musiano z obowiązku w cenzurze, lub w bibliotekach.

Na tutejszych warsztatach szybko postępuje budowa okrętów. W warsztacie nowej admiralicyi budują fregatę „Petropawłowsk," i statek „Isumrud" (Smaragd), w Ochcie fregatę „Alexander Newski" i statek „Jachont", na wyspie Gelceren fregatę „Dimitri Doński" dwa statki „Almas" i „Dschmendschug" i parowiec „Robotnik."

Cesarz nadał biskupowi twerskiemu Filaretowi i biskupowi Kiszenewskiemu Antonios godność arcybiskupów, innym ukazem mianował cesarz dotyczasowego gubernatora Moskwy, rzeczywistego radzcę stanu Korniłowa, pełnomocnikiem komitetu ministeryalnego.

Wiadomo, że książe Gorczaków i Schack, porucznicy, zostali zdegradowani w zeszłym roku z powodu pojedynku na prostych żołnierzy i skazani na utratę orderów i innych odznak honorowych. Rozkazem dziennym z d. 17. b. m. przywrócił cesarz obydwom dawne ich stopnie i pozwolił używać orderów i t. d.; wolno im nawet wstąpić do tych samych pułków w których przed degradacyą służyli.

Na przyszły rok odbędzie się uroczysty obchód tysiącletniego istnienia państwa rosyjskiego. Dnia 9. czerwca położono już w Nowogrodzie węgielny kamień pomnika, który ma być wystawiony z okazyi tej uroczystości.

— Donoszą z Selegińska, że Chińczyk pewien nazwiskiem Chassandaj przybył tam z Pekinu, w zamiarze objechać Rosyę i być w Moskwie i Petersburgu. Jest to wypadek wielkiego znaczenia: jako następstwo zawartego traktatu handlowego. Pierwszy to Chińczyk co tak daleką przedsiębierze podróż jedynie w chęci nauki i z ciekawości. Donoszą już także z Kiachty, że kupcy Majmaczyńscy zamierzają w sprawach handlowych osobiście jeździć do Rosyi.

Turcya.

(Hat sułtański. — Nowe rozporządzenia Hr. Palffy. — Zjazd księcia Montenegru z Omerem Baszą. — Układy z Montenegrem.)

Dnia 13. b. m. z zachowaniem zwykłych ceremonii odczytano w Konstantynopolu wysokiej porcie następujący Hat: Mój dostojny Wezyrze! Opatrzność boska obdarzyła mię synem, który przyszedł na świat w piątek w nocy dnia 21. Sefera, roku 1274 i otrzymał imię Yussuf Izzedin. Narodzenie tego książęcia ma być ogłoszone jak zwykle. Oby nam niebo użyczyło wszystkim swojej boskiej opieki.

Dan 3. dnia miesiąca Muharema w r. 1278.

— Nie potwierdza się dotąd wiadomość, że dano amnestyę tym, którzy brali udział w sprzysiężeniu z d. 17. września 1859.

— *Patrie* zawiera następujące telegraficzne doniesienia z Konstantynopola:

„Sułtan postanowił, ażeby podatki niebyły nadal wypuszczane w dzierżawę, lecz żeby je ściągali bezpośrednio przeznaczeni do tego urzędnicy. Sadzą, iż dochody państwa powiększą się tym sposobem o dwie piąte części dotychczasowej kwoty. Riza Basza podał Sułtanowi memoryał, w którym usprawiedliwia swoją administracyę i przypomina, że przez 25 lat szczycił się zaufaniem Sułtana Machmuda i Abdul Medżyda."

Telegram z 16. b. m. z Konstantynopola donosi: Hrabia Palffy przyjechał tu wczoraj, by powitać Sułtana imieniem Cesarza Austryi. Francuzki poseł odpłynął wczoraj do Francyi. Aali Basza mianowany jest ministrem spraw zagranicznych, Fuad Basza prezydentem rady sprawiedliwości i tanzymatu.

— *Independance belge* donosi: Konzulowie europejscy, którzy za porozumieniem się z Omerem Baszą pracują nad przywróceniem spokojności w Hercegowinie, usiłowali skłonić jenerała tureckiego, i księcia Montenegro aby rozmówili się wzajemnie. Książe, który w ostatnich zamieszkach nie sprzyjał insurgentom, lecz owszem doradzał im przyjąć propozycyę pokoju od władz muzułmańskich, okazał się gotowym do rozmówienia wzajemnego. Etykieta tylko stała jeszcze na przeszkodzie, wtem sułtan polecił Omerowi Baszy ustąpić, i przysłać księciu zaproszenie na rozmowę, która odbędzie się w granicach terytoryum tureckiego; przedmiotem tej rozmowy będzie spokojny rozbiór kwestyi, które zarówno obchodzą Turcyę i Montenegro. Zaproszenie przyjęto, rozmowa odbędzie się w Gabelli pod Mostarem.

Mostar, 9. lipca. Przybył tu wczoraj z Cettynii baron Lichtenberg, konzul pruski, w towarzystwie montenegryńskiego pułkownika Pejo Mattanovich i wręczył Omerowi Baszy własnoręczny list księcia Montenegryńskiego Mikołaja, który oświadcza, że gotów przybyć na granicę montenegryńsko-albańską pod Zabliakiem aby się osobiście porozumieć. Zjazd ten wkrótce nastąpi. Przybędzie tam także komisya europejska, aż do Antiwari na okręcie tureckim. Z powiatów, w których dotąd panowały rozruchy, nadchodzą pomyślne wiadomości. Pierwszym skutkiem misyi pruskiego Dragomana było to, że 14 wsi w powiatach Gasko i Piwa, które przed rokiem połączyły się z powstańcami, i wyemigrowały, powróciły teraz do posłuszeństwa i zamieszkały swoje dawne siedziby. Wyśledzono także intrygi, które stały na przeszkodzie spokojności.

Afryka.

(Doniesienia z Egiptu.)

Z Egiptu. Depesza z Alexandryi z 6. b. m. donosi, że wicekról pisał list z zapewnieniem najgłębszej uniżoności i przychylności dla Sułtana Abdul-Azisa.

Wicekról Egiptu wydał dekret znoszący bastonadę w armii lądowej i w marynarce. Jeneralny konzul angielski wyjechał do Isthmus aby nadzorować roboty. Generał Montauban wyjeżdża dnia 16. b. m.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 22. lipca. Reskrypt cesarski nadszedł; w południe będzie w izbie deputowanych odczytany, potem pójdzie do druku. Rozprawy odłożono do kilku dni.

Peszt, 22. lipca, druga godzina popołudniu. Reskrypt odczytano w obec przepełnionej izby; z widoczną niecierpliwością go słuchano. Izba wyższa zasiada właśnie w tej chwili.

Tryest, 21. lipca. Poczta zamorska przynosi wiadomość, że Wielki Lama wydał reskrypt, który dozwala wszystkim kupcom bez różnicy narodowości i wyznania, wolnego pobytu w całem państwie tybetańskiem.

Raguza, 18. lipca. Omer Basza płynąc z Klecka zmuszony był burzą wysiąść na ląd w tutejszym porcie. Przyjmowano go z honorami wojskowemi. Dzisiaj odjeżdża pocztą do Antivari, i zjedzie się w Zabliaku z księciem czarnogórskim.

Paryż, 20go lipca. Wielki pożar pochłonął w nocy skład dekoracyi wielkiej opery.

Neapol, 21. lipca (na Paryż). Kilku kamorystów, naczelnicy reakcyonaryuszów z Montesilvane, dowódzca rozbójników w Montefalcione schwytani. Pięciuset rozbójników rozstrzelano.

Medyolan, 21. lipca. Donoszą z Turynu do *Perseveranzy:* Oczekują co chwila dekretów znoszących sekretaryaty jeneralne w Neapolu. Po ukończeniu misyi Cialdiniego, ma być również zniesione namiestnictwo. Rząd centralny będzie prowadził ważniejsze sprawy neapolitańskie, a w Neapolu będzie pozostawiona tylko dyrekcya spraw finansowych.

Wczoraj uderzyli powstańcy na Monteforte w prowincyi Avellino, lecz odparci musieli się cofnąć.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23. lipca. Na wczorajszy targ przypędzono 88 wołów, mianowicie z Gołogóry 2 stada po 10 sztuk, z Rozdołu 2 stada po 26 sztuk a z Dawidowa 16 sztuk. Z tej liczby przedano — jak nam donoszą — na targu 82 sztuk na potrzeb miasta i płacono za wołu, mogącego ważyć 300 ft. mięsa i 46 ft. łoju, 67 zł. 50 c.; sztuka zaś, którą szacowano na 370 ft. mięsa i 70 ft. łoju, kosztowała 105 zł. w. a.

Przeciętne ceny tagowe zboża i innych artykułów od 16. do 30. czerwca b. r. w Tarnowie, Jaśle, Frysztaku, Pilźnie, Brzostku i Dąbrowie.

	Miejsce targu											
	Tarnów		Jasło		Frysztak		Pilzno		Brzostek		Dąbrowa	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	c.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	5	36	5	35	5	50	5	50	6	.	5	.
„ żyta . . .	4	34	4	14	4	60	4	.	4	45	4	.
„ jęczmienia .	3	71	3	64	3	50	3	50	3	.	3	50
„ owsa . . .	1	93	1	63	2	.	1	50	1	92	1	80
„ hreczki . .	5	.	3	.	3	50	2	50	4	.	2	.
„ kukurudzy .	4	50	3	80	4	50	.	.	4	40	4	.
„ kartofli . .	1	90	1	70	1	20	.	.	1	50	.	.
Cetnar siana . . .	2	5	.	96	1	20	1	60	1	30	1	.
„ wełny	.	.	.	.	180	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	23	50	.	.	50	.	25	.
Sąg drzewa twardego	9	50	6	50	5	20	6	.	5	50	.	.
„ „ miękkiego	7	.	4	30	3	30	4	.	4	25	7	.
Funt mięsa wołowego	.	15½	.	12	.	13	.	15½	.	12	.	12
Mas okowity . . .	1	20	.	80	.	80	.	.	.	94	.	54

(Targ na woły rzeźne w Wiedniu.)

Wiedeń, 20. lipca. (Raport tygodniowy od 14go do 20go lipca). Spęd bydła na targu liczył 3070 sztuk, wagi 480 do 750 ℔ sztuka. Z tego sprzedano dla Wiednia 2030 sztuk. Cena przeciętna wynosiła 28 zł. 50c. do 31zł. 50c. na cetnar, a 141zł. 50c. do 224zł. 75c. w. a. na sztukę.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. lipca

Hotel rosyjski: PP. Wydzga Bogusław, z Lublina.
Hotel europejski: Rylski Henryk, z Belzca.
Hotel angielski: Rachelt Antoni, ces. ros. radca państwa, z Brodów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. lipca.

PP. Sozański Franc., do Biłoskerska. — Starzyński Boj, do Derewni. — Remaszkan Jakób, do Koryłowiec. — Młocki Franc., do Hurnia. — Smarzewski Alex., do Artasowa. — Zagórski Miecz, i Zołoty Wasyl, do Besarabii. — Jabłonowski Antoni, do Hucza. — Maurocordato Mik., ks. mołd. jen., do Jas. — Kohl Henryk, c. k. radca namiestn., do Krakowa.

TEATR.

Od 28. b. m. dawać będzie krakowskie towarzystwo artystów dramatycznych przedstawienia na scenie polskiej.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. lipca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum	Stan po wietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.86	+ 16.8	69.4	półn.-wsch. sł.	pogoda
2. god. po poł.	325.66	+ 21.0	49 7	„ „	pochmurno
10. god. wiecz.	325.82	+ 17 0	79 0	wschodni „	pogoda

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 23. lipca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 80.70. Metaliki po 5% za 100 zł. 68.10; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 747.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 172.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 139.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.69, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 137.75.

Kurs lwowski.

Dnia 23. lipca.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	50	6	56
Dukat cesarski	„ „	6	54	6	59
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	25	11	40
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	15	2	19
Talar pruski	„ „	2	7	2	9
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	80	20	81	—
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	84	25	85	—
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	148	—	150	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	93	66	60
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	20	81	20

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 20. lipca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	62.65	62 75
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81 10	81.20
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	81 30	81.50
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	68.75	68 85
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	68 90	69.20
dtto. „ 4½%	59 25	59 50
dtto. „ 4%	52 —	52 50
dtto. „ 3%	38 50	39.—
dtto. „ 2½%	24 60	26.—
dtto. „ 1%	13 75	14 —
Przez. do wylos. z r. 1839	116 —	116.50
„ 1854	89 25	89 50
„ 1860	84 50	84 60
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	88 50	88.75
Renty Como po 42 lir. aus.	16 50	17.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	67 —	68.—
„ 4½%	68 —	68 50
„ 4%	56 50	51 50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.—	46.—
„ 3%	42 —	44.—
„ 2½%	41 —	42 50
„ 2¼%	37 —	38.—
„ 2%	32 —	34.—
„ 1¾%	29 —	29.50
dtto. z procent za granicą „ 5%	67.—	68.—
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50 50	51.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	90.—	90.50
Wyż. Aust. i Salb	87.50	88 50
Czech	90.50	91.—
Morawii	86 25	86 75
Szląska	84 —	85.—
Styryi	87 —	88.—
Tyrolu	98 50	99 50
Kar., Krainy. i Wyb.	87 75	88 50
Węgier	69 —	70 25
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł. Ban. Tem., Kroacyi i Sławonii	68.—	70.—
Galicyi	66.25	66 75
Siedmiogr. i Bukow.	65 25	66.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	109 —	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	89.—	89.50
Dług Tyrolu po 5%	67.—	68.—
„ 4%	50 50	51.—
„ 3½%	43.—	43.50
Dług Salcburga „ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	31.50	32.—
Dług Krainy „ 2%	24.50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	18.—	20.—
„ 2½% za 100 zł.	15.—	17.—
„ 2¼% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 2% za 100 zł.	13.—	14.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	753	755
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	174 50	174 60
Niż.-austr. tow. eskont. po 500 zł.	594	595 —
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1961	1962.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	268 —	268.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	169.—	169 50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	122 —	122.50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	222.—	223.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 140 zł. (70%)	148 25	148 75
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k	78.—	80.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	680.—	685.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	143.—	144.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Kofl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	126.—	128.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	424.—	426.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	220.—	222.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	396.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	370.—	375.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 50	103 —
10 „ 5%	97 —	98 —
przeznacz. do los. po 5%	90 50	91 —
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99 50	100 —
przez. do los. po 5%	86.90	87 —
Gal. Tow. kred. po 4%	80.50	82 —

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96 75	97.25
detto detto w srebrze uproc za 100 zl. w. a.	103 80	104 —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	142.—	143.
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	97.50	98.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	137.—	138.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	80.—	81.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	98.—	98.50
Lloyda za 100 zł.	83. —	86. —

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	117.75	118.—
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	96 50	97.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	124.50	125.50
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.50	37.—
Esterhazego po 40 zł. m. k.	95.—	96 —
Salma „ 40 „ „	36.50	37. —
Palffiego „ 40 „ „	37.75	38.25
Clarego „ 40 „ „	36 25	36.75
St. Genois „ 40 „ „	37.75	38 25
Windischgrätza 20 zł. „	22.50	23 —
Waldsteina 20 „ „	22.—	22 50
Keglevicha 10 „ „	14.25	14 75

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	117 10	117 25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	117 25	117 50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	103.10	103 25
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	138 80	139 10
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zl. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	54 75	54 80
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast wol	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien	towar.
Dukaty ces. men.	6.59	$6.59^{5}/_{10}$
dtto. pełnej wagi	6 5 $^{5}/_{10}$	6.59
Korona	19.06	19 08
20frankówka	11.07	11.08
Rosyjski impery.	11.37	11.40
Talar związkowy	$2.05^{5}/_{10}$	2.07
Srebro	137.50	137.75
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 50 c.	

KRONIKA.

(Czynność francuskiego ciała prawodawczego w ciągu sesyi tegorocznej.) Sesya prawodawczego ciała, rozpoczęta 4. lutego b. r., a zamknięta 27. czerwca, miała w 144 dniach 52 posiedzeń publicznych, z których 10 poświęcone były dyskusyi nad adresem, a 8 nad budżetem. Przyjęto 179 wniosków do ustawy. Z tych 31 miały powszechny interes, mianowicie 4 odnosiły się do finansów, 2 do cła, 4 do robót publicznych, 2 do telegrafów, 3 do kolei żelaznych, 2 do żeglugi, 2 do handlu i przemysłowości, 3 do armii i floty, 2 do sztuk pięknych, 1 do stadniny, 2 do prasy, 2 do sprawiedliwości, 1 do rozszerzenia okręgu Mentone, a 1 do pracujących klas (kasy zaopatrzenia na starość.) Prócz tego na kredyt nadzwyczajny i suplementarny do budżetu na rok 1860 i na nowe obligacye kolei żelaznych przyzwoliło ciało prawodawcze sumę 60,822.166 fr. 14 centym.

(Statystyka zakładów karnych w Prusiech.) Wydane niedawno w Berlinie po niemiecku „Wiadomości z urzędowych doniesień o należących do ministerstwa spraw wewnętrznych zakładach karnych i więzieniach," podają ciekawe data statystyczne, mianowicie takie, które charakteryzują stan oświaty i obyczajów w rozmaitych prowincyach pruskich. I tak: W r. 1859 liczono na 2,694.942 mieszkańców prowincyi pruskiej 3.564 więźniów, przeto przypada 1 więzień na 756 mieszkańców. W W. Ks. Poznańskiem na 1,344.942 mieszkańców, 1.768 więźniów, czyli 1 na 760 mieszkańców. W prowincyi Pomorskiej na 1,316.304 ludn., 1417 więźniów, czyli 1 na 991 m. W Saxonii, na 1,904.546 ludn., 1853 więźniów, czyli 1 na 1028 m. W Szląsku na 3,230.549 mieszk., 5310 więźniów, czyli 1 na 608 mieszk. W Brandeburgii, na 2,302.705 mieszk., 3059 więźniów, czyli 1 na 752 mieszk. W Westfalii, na 1,549.787 mieszk., 1155 więźniów, czyli 1 na 1342 mieszk. W prowincyi nadreńskiej, na 3,061.912 mieszk., 1423 więźniów, czyli 1 na 2152 mieszkańców. Kiedy przeto stan oświaty i obyczajów najgorzej jest postawiony w Szląsku, zajmują dwie prowincye zachodnie Westfalia i Nadreńska stanowisko najpomyślniejsze, mianowicie zaś prowincya Nadreńska, której podane liczby świetnie dają świadectwo. Roku 1859 było w Prusiech 42 więzień i domów kary, z liczbą ogólną 23 581 więźniów, kiedy trzy lata poprzednio liczono 27.759 więźniów. Pomiędzy więźniami przypada w przecięciu jedna niewiasta na 6 mężczyzn.

(Aliaże aluminium.) Aluminium z powodu wysokiej ceny ma bardzo małe zastosowanie w przemyśle. Wyrabiano z niego początkowo kirysy dla armii francuskiej, dzisiaj używa się tylko na drobne wyroby galanteryjne. Lecz w miarę zwracania coraz mniejszej uwagi na sam metal, zaczęło bardziej zajmować się jego aliażami i ich zastosowaniami w przemyśle. Aliaże aluminium odznaczają się wysokim stopniem twardości i wytrzymałości; otrzymują się przez topienie glinki (związku aluminium z tlenem) z węglem i metalem, których aliaż chcemy otrzymać — taniej się więc otrzymują aniżeli samo aluminium. Pan Benson podał niedawno łatwy i prosty nadzwyczaj sposób otrzymywania aliażu aluminium z miedzią, żelazem i cynkiem. Aby wyrobić aliaż miedzi i aluminium, t. j. bronz aluminiowy, miesza się glinka otrzymana z ałunu z węglem i miedzią i topi się to wszystko w tyglu. Aluminium zredukowane przez węgiel, łączy się z miedzią i wydaje bronz aluminiowy. Tenże sam sposób służy do przygotowania aliażu aluminium i żelaza, należy tylko użyć większej ilości węgla i utrzymywać tygiel dosyć długo w wysokiej temperaturze Zamiast żelaza metalowego, można używać jego tlenku, zwanego zendrą.

Aliaż miedzi i aluminium czyli bronz aluminiowy posiada znaczną twardość i wytrwałość, szlifuje się bardzo łatwo, kolor ma żółty, w powietrzu się bardzo mało zmienia, może być z korzyścią używany na działa. Aliaż aluminium i żelaza może znaleść liczne zastosowania, szczególniej w fabrykacyi stali lanej, której nadaje większą twardość, jednorodność i blask srebra.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.